

Az Országos Atomenergia Hivatal Műszaki Megalapozó Tevékenységének Politikája

Az atomenergia alkalmazásával szemben a hagyományos ipari folyamatok során alkalmazottaknál lényegesen magasabb biztonsági és védettségi követelményeket támasztunk. Az iparági folyamatok fejlődésének nyomon követéséhez, értékeléséhez, a biztonsági kultúra folyamatos fejlesztéséhez elengedhetetlen a fejlett tudományos-műszaki bázis megléte.

A nukleáris biztonsággal kapcsolatos hatósági tevékenység területén nemzetközi elvárás a műszaki támogató intézmények vagy másnéven TSO-partnerek (Technical Support Organisation) bekapcsolása a hatóságok szakmai tevékenységének műszaki tudományos megalapozásába és támogatásába.

Az OAH vezetése elkötelezett amellett, hogy a hatósági felügyeleti tevékenységet támogató műszaki megalapozó tevékenység (a továbbiakban: MMT-program) összhangban legyen az OAH rövidtávú igényeivel, ugyanakkor hosszabb távon is járuljon hozzá a hatósági munka támogatásához.

Az atomenergia biztonságos alkalmazását és az ezzel összefüggő kutatási-fejlesztési feladatokat, az MMT-program keretében végrehajtott tevékenységeket, a hazai, illetve a nemzetközi legújabb tudományos kutatások eredményeinek figyelembevételével a tudomány és a technika fejlődésével összhangban rendszeresen felül kell vizsgálni és szükség szerint aktualizálni kell.

ALAPELVEK

A hasznosulás elsődlegessége

A hasznosulás elsődlegessége megelőz minden egyéb értékelési szempontot. A közvetlen hasznosulás során az MMT-program keretében készülő anyag rövid időn belül vagy azonnal felhasználásra kerül.

Az elvégzendő feladatok akár több éves projekt részét is képezhetik, így azok csak a teljes projekt lezárása után válnak teljeskörűen felhasználhatóvá, de a hasznosulás ezekben az esetekben is elsőbbséget élvez az egyéb szempontokkal szemben.

Folytonosság és folyamatosság

Elengedhetetlen az OAH és a műszaki megalapozó tevékenységre vállalkozó intézmények egyes témákban való hosszútávon biztosított együttműködése. A több éves MMT-projektek kialakítása révén összetettebb, egymásra épülő feladatok, elemzések elvégzésére is van lehetőség, emellett kiszámíthatóbbá teszik a pénzügyi tervezést és a kapacitások hatékonyabb kihasználását.

Források hatékony felhasználása

A források felhasználása egy átgondolt, a rövid, közép és hosszú távú időszakok feladatait és prioritásait feltáró és taglaló szempontrendszer alapján történik.

Gyors rendelkezésre állás

A hatóság munkájának jellegénél fogva gyakran szembesül olyan műszaki kérdésekkel, amelyek azonnali megválaszolására nem rendelkezik szükséges speciális ismerettel. A kisebb volumenű és rövidtávú feladatok megoldásához a TSO-megállapodás biztosít keretet, amelynek értelmében a műszaki támogató intézmény azonnal az OAH rendelkezésére bocsátja az adott témában a birtokában lévő ismeret- és tudásanyagot, az MMT feladatok kiadásának formai szabályainak mellőzésével.

Számonkérhetőség

A jól definiált feladatkitűzés, az ellenőrizhető teljesítési feltételek pontos meghatározása biztosítja a teljesítés objektív elbírálását és a teljesítés számon kérhetőségét a műszaki támogató intézménnyel kötött szerződésben foglaltak teljesülésének elfogadását, vagy a teljesítés esetleges hiányosságainak feltárását.

Folyamatos kapcsolattartás

Az OAH szakemberei és a TSO partnerek közötti jó együttműködés alapja a rendszeres kommunikáció. Egy MMT feladat megfelelő minőségű teljesítéséhez elengedhetetlen a felhasználó és a probléma megoldásához legjobban értő szakember közötti közvetlen kapcsolat.

Szakértelem fejlesztése

Alapelv, hogy a lehető legtöbb, az adott területen szakértelemmel bíró műszaki támogató intézmény vegyen részt az MMT feladatokban. Az MMT-tevékenység gördülékeny előrehaladását hivatott elősegíteni az ismeretprofil adatbázis, amely a hazai műszaki támogató intézmények szakértelem szerinti gyűjteménye. Az OAH érdeke a szakértelem folyamatos bővítése, fejlesztése.

HAZAI ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

Az MMT-program, bár kifejezetten az OAH hatósági tevékenységének támogatására jött létre, nem egyedüli az ipart érintő kutatás-fejlesztéseket támogató kezdeményezések között. A hazai források hatékony felhasználása érdekében fontos, hogy az MMT-program figyelemmel kísérje hasonló külföldi programok munkáját, hogy elkerülhető legyen külföldi és nemzetközi szervezetek szabadon hozzáférhető kutatási eredményeinek duplikálása.

Fenntartható Atomenergia Technológiai Platform

Az európai kezdeményezéshez hasonlóan, 2010-ben Magyarországon is megalakult a kutatások összehangolására és szervezésére a Fenntartható Atomenergia Technológiai Platform (a továbbiakban: FAE-TP).

A FAE-TP tömöríti a nukleáris energia hazai felhasználását támogató kutatások fő résztvevőit, célja a magyarországi nukleáris kutatások összehangolása.

Az MMT-program a FAE-TP stratégiai kutatási tervével szorosan együttműködve valósul meg.

Részvétel nemzetközi projektekben

Az MMT-program célja többek között, hogy

- a hazai hatósági munkát támogató kutató tevékenység koordináltan, a nemzetközi projektekkel összehangoltan történjen,
- fokozza a nemzetközi együttműködésben megszerezhető információk és eredmények hazai hasznosítását harmonizáltan a nemzetközi szervezetek által meghatározott célokkal és feladatokkal,
- és ezek megvalósítása érdekében kihasználja a kedvező finanszírozási lehetőségeket.

Az OAH és a műszaki támogató intézmények a nemzetközi szervezetekben betöltött tagságukból fakadóan számos kutatási és fejlesztési program résztvevői. Az OAH támogatja a hazai műszaki támogató intézmények bevonását e programokba.

AZ MMT-PROGRAM 2025 - 2028 KÖZÖTTI IDŐSZAK IRÁNYAI

Az OAH vezetése az MMT-program, a hatósági tevékenység támogatása érdekében az alábbi prioritási területeket határozta meg a 2025-2028 közötti időszakra:

- A hatósági munka támogatása, korszerűsítése
- A szabályozási rendszer fejlesztése
- Az atomenergia alkalmazásához kapcsolódó oktatás és képzés
- Nukleáris létesítmények és radioaktív hulladék-tárolók biztonsága
- Az üzemeltetési biztonság és védetség fejlesztése és harmonizálása
- Nukleáris létesítmények és radioaktív hulladék-tárolók létesítése
- Leszerelés és a radioaktív hulladék-kezelés
- Nukleáris üzemanyagciklus
- Nukleáris baleset-elhárítás
- Nukleáris anyagok biztosítéki felügyelete
- Hatósági felügyeleten kívüli radioaktív anyagok felügyelet alá helyezése
- Fizikai védelem
- Sugárvédelem

AZ MMT-PROGRAM 2025 - 2028 KÖZÖTTI IDŐSZAK ESZKÖZEI

A prioritási területeken megvalósuló munkákat többek között az OAH alábbi eszközök igénybevételel kívánja megvalósítani.

- A hatósági tevékenység támogatása
- Tanulmányok készítése
- Elemzések készítése, felülvizsgálata
- Kódrendszerek matematikai, fizikai modelljének validálása
- Üzemzavarok, veszélyhelyzetek és balesetek elemzése
- Emberi, szervezeti tényezők és a biztonsági kultúra szerepének elemzése
- Valószínűségi biztonsági elemzések készítése
- Biztonsági követelmények felülvizsgálata
- Biztonsági mutatók képzése
- Kockázatszemponthoz hatósági felügyelet támogatása
- Kódrendszerek matematikai, fizikai modelljének fejlesztése
- Kivizsgálási és nyilvántartási módszerek értékelése
- Nukleáris spektroszkópiai vizsgálatok fejlesztése
- Roncsolásos és roncsolásmentes analitikai és tömegspektrometriás eszközök és módszerek fejlesztése
- Javaslat biztonsági követelmények fejlesztésére
- Javaslat hatósági ellenőrzési rendszerek fejlesztésére
- Javaslat kivizsgálási és nyilvántartási módszerek fejlesztésére
- Javaslat programozott rendszerek védelmének fejlesztésére
- Javaslat fenyegetettség elleni technikák fejlesztésére
- Javaslat biztosítéki eljárások fejlesztésére
- Javaslat oktatási és képzési tevékenységek fejlesztésére
- Javaslat a kockázatszemponthoz döntéshozatal módszertanának fejlesztésére

Budapest, 2025. április 16.

Kádár Andrea Beatrix, sk.